

ПОБУДОВА СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Шевченко О. М., Посилкіна О. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра управління та економіки підприємства

kaf.yep@nuph.edu.ua

Вступ. Необхідність аналізу стану й ефективності функціонування логістичної системи (ЛС) фармацевтичного підприємства (ФП) пов'язана з важливістю своєчасної оцінки логістичних витрат, розмір яких, в свою чергу залежить від виду ЛС, специфіки її функціонування.

Сукупність таких підсистем, як постачання, виробництво, транспортування і складування, збут, разом із відносинами між підсистемами і між їхніми властивостями, із постійним прагненням до зростання ступеня організованості системи формують ЛС ФП.

З огляду на складність ЛС ФП, процес управління нею, одним з етапів якого є оцінка існуючого стану, вимагає ретельного обґрунтування підходів та методів, оцінних індикаторів та шляхів покращення проходження матеріальних фінансових й інформаційних потоків крізь ЛС.

Метою роботи є дослідження факторів, які впливають на ефективність функціонування ЛС фармацевтичного підприємства, і обґрунтування системи показників для оцінки ефективності функціонування ЛС ФП.

Результати досліджень. Ефективність ЛС – це показник (або система показників), який характеризує рівень якості функціонування ЛС при заданому рівні загальних логістичних витрат. При проведенні оцінки ефективності ЛС в першу чергу треба враховувати фактори середовища, що прямо впливають на її величину та мають бути враховані при проведенні аналізу (рисунок).

У практиці функціонування складних ЛС, до яких відносяться і ЛС ФП, своєчасна та повна оцінка їх ефективності дозволяє:

- ✓ знизити рівень різних видів запасів;
- ✓ інтенсифікувати процеси руху фармацевтичної продукції;
- ✓ прискорити обіговість оборотного капіталу;
- ✓ знизити витрати виробництва та обігу і тим самим забезпечити конкурентоспроможність ФП і підвищити економічну доступність фармацевтичної продукції.

Питання управління логістичною діяльністю підприємств розглянуті в роботах багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених. Однак слід визнати, що практично відсутні фундаментальні наукові дослідження оцінки рівня розвитку та ефективності ЛС фармацевтичних підприємств взагалі та окремих її складових зокрема. Недостатньо розроблені й загальноприйняті методики та показники оцінки ЛС, хоча окремі автори намагались дослідити дану проблему.

Слід зазначити, на даний час немає єдиної думки також щодо питання визначення переліку критеріїв оцінки ефективності ЛС. Найчастіше основним критерієм такої ефективності вважають мінімізацію логістичних витрат.

Загальний критерій ефективності ЛС, як правило, автори доповнять локальними критеріями: науково-технічної, соціальної (життєзабезпечення і охорона здоров'я) і екологічної (охорона навколишнього середовища) ефективності.

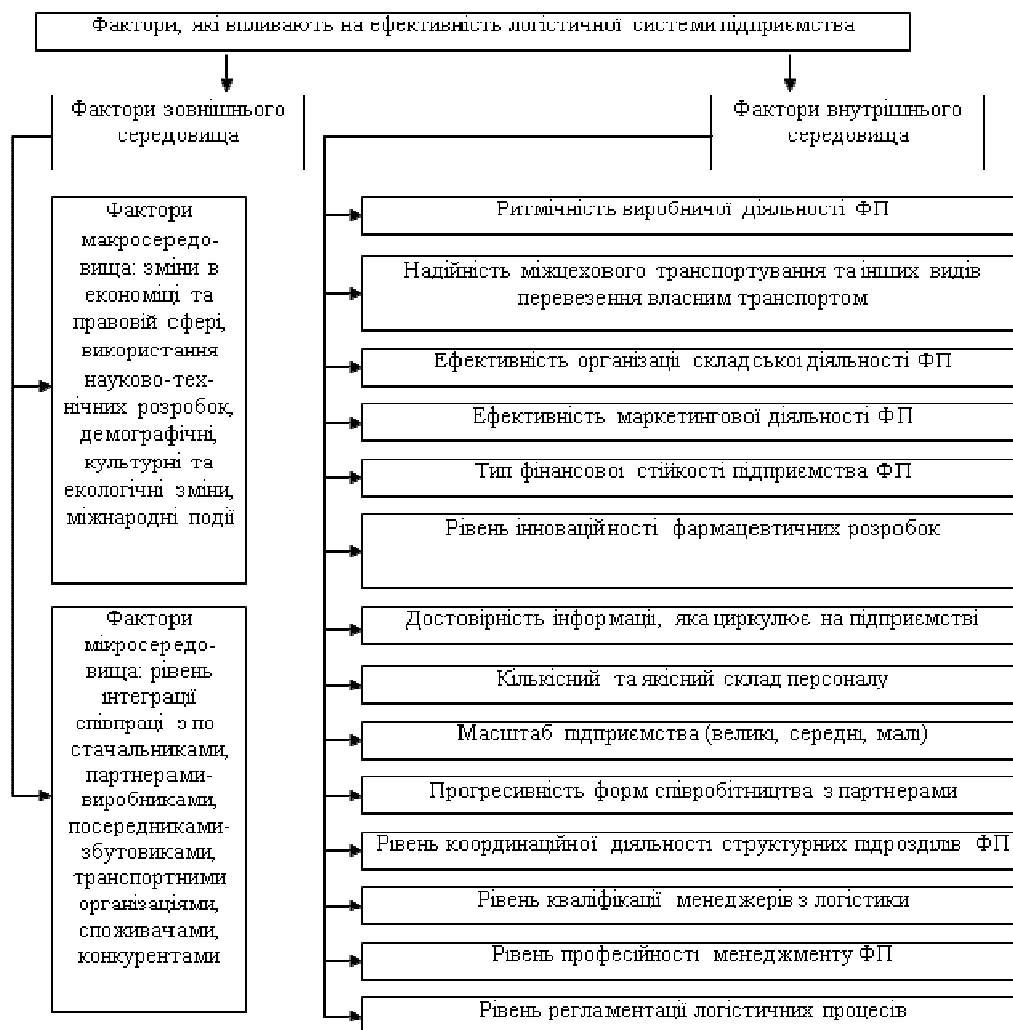

Рис. Фактори, які впливають на ефективність функціонування ЛС ФП

В якості показників економічної ефективності підсистем ЛС (постачальницької, виробничої і збутової логістики) найчастіше використовуються показники прискорення руху матеріальних і товарних потоків, скорочення тривалості виробничих циклів, обсягу матеріальних і товарних запасів, управлінських витрат в ЛС в цілому та ін. На практиці для віддзеркалення ефективності системи найчастіше використовують такі взаємозв'язані критеріальні показники, як: рентабельність; фондівіддача; продуктивність праці.

Отже, для узагальненої оцінки ефективності функціонування ЛС ($E_{\text{ЛС}}$) ФП слід використовувати відношення певного результату діяльності ЛС ФП до витрат, пов'язаних з її формуванням і функціонуванням:

$$E_{\text{ЛС}} = \frac{P}{B},$$

де: P – результат функціонування ЛС (дохід, прибуток тощо), грн; B – витрати на формування і функціонування ЛС, грн.

В результаті узагальнення даних літературних джерел, нами запропонована система показників для оцінки ефективності ЛС ФП (табл.).

Система показників для оцінки ефективності ЛС ФП

<i>Показники, запропоновані для оцінки ефективності логістичної підсистеми «Постачання»</i>	
1.	Коефіцієнт забезпеченості ФП ресурсами
2.	Коефіцієнт рівномірності поставок матеріальних ресурсів
3.	Коефіцієнт надійності постачань матеріальних ресурсів
4.	Показник сталості постачальників
5.	Частка витрат на закупівлю матеріальних ресурсів у виручці від реалізації
<i>Показники, запропоновані для оцінки ефективності логістичної підсистеми «Складування»</i>	
1.	Коефіцієнт використання складського простору
2.	Коефіцієнт забезпеченості ФП запасами
3.	Комплексний коефіцієнт якості виконання складських робіт
4.	Оперативність відклику системи складування на стандартне виробниче замовлення
5.	Продуктивність праці складських працівників
6.	Собівартість зберігання ресурсів (продукції) на складі
<i>Показники, запропоновані для оцінки ефективності логістичної підсистеми «Виробництво»</i>	
1.	Питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції
2.	Темп росту обсягів виробництва
3.	Коефіцієнт ефективності використання виробничих ресурсів
4.	Коефіцієнт новизни використовуваних технологій
5.	Показник витратоємкості виробництва
6.	Коефіцієнт виконання виробничої програми
<i>Показники, запропоновані для оцінки ефективності логістичної підсистеми «Транспортування»</i>	
1.	Відсоток транспортних витрат у собівартості фармацевтичної продукції
2.	Відсоток пошкоджень продукції (матеріальних ресурсів) у процесі транспортування
3.	Показник надійності дотримання графіку доставки
4.	Показник ефективності використання парку транспортних засобів
5.	Показник якості та оперативності проходження транспортної документації
6.	Показники узгодженості, збалансованості, оптимальності та надійності процесів транспортування
7.	Собівартість перевезень
8.	Питомі транспортні витрати на виконання одного умовного замовлення
<i>Показники, запропоновані для оцінки ефективності логістичної підсистеми «Збут»</i>	
1.	Витрати на виконання замовлення
2.	Відсоток виконання договірних зобов'язань
3.	Індекс росту цін на фармацевтичну продукцію
4.	Коефіцієнт відповідності виробництва збуту
5.	Коефіцієнт обґрунтованості виробничої програми
6.	Рентабельність продажів ЛЗ
7.	Середній дохід з одного клієнта;
8.	Темпи приросту обсягів продажу ЛЗ